

بررسی قابلیت پیش بینی ضرر در مسئولیت غیر قراردادی

تالیف

محمد رضایی مفرد

انتشارات قانون یار

۱۳۹۶

سرشناسه	رضایی مفرد، محمد، ۱۳۵۵ -
عنوان قراردادی	ایران، قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	بررسی قابلیت پیش‌بینی ضرر در مسئولیت غیر قراردادی / تألیف محمد رضایی مفرد.
مشخصات نشر	تهران: انتشارات قانون‌یار، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۱۵۸ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۷۹۶-۱۶-۹
وضعیت فهرست نویسی	فیا
بازداشت	کتابنامه
موضوع	مسئولیت (حقوق) -- ایران
موضوع	Liability (Law) -- Iran
موضوع	مسئولیت (حقوق)
موضوع	(Liability) (Law)
موضوع	قراردادها -- ایران
موضوع	Contracts -- Iran
موضوع	تأمین خسارت -- ایران
موضوع	Indemnity -- Iran
رده بندی کنگره	۱۳۹۶، ۶، KMH
رده بندی دیویی	۲۰۰، ۲۰۰، ۲۰۰
شماره کتابشناسی ملی	۴۷۰/۳۶

انتشارات قانون‌یار

بررسی قابلیت پیش‌بینی ضرر در مسئولیت غیر قراردادی

تألیف: محمد رضایی مفرد

ناشر: قانون‌یار

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۱۶۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۹۶-۱۶-۹

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خیابان اردیبهشت پلاک ۹۲

۰۲۱۶۶۹۷۹۵۲۶ ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

۹.....	مقدمه
۱۹.....	فصل اول
۱۹.....	کلیات
۴۵.....	فصل دوم
۴۵.....	قصور و عده پیش بینی پذیری ضرر
۷۶.....	فصل سوم
۷۶.....	مبنای قاعده پیش بینی پذیری ضرر
۱۱۲.....	فصل چهارم
۱۱۲.....	اجرای قاعده پیش بینی ضرر
۱۵۲.....	منابع و مآخذ

حقوق مدنی در عمده بخشهای آن، نظم قانونی اموال و اشخاص را در جامعه ارائه می دهد، غالباً حداقل تکالیف افراد را متضمن است، افراد برای رشد و تعالی باید به حداقل ها قناعت نکنند، از سکوی حقوق به قله های رفیع اخلاق و دین ارتقا پیدا نمایند. کافی نیست ما با اعمال و رفتار خود به دیگران خسارت نرسانیم، باید دیگران را مقدم بداریم. کمک و مساعدت نماییم، نذاکاری، ایثار و گذشت رویه زندگی ما باشد. ضمانت اجرای قانون برای حفظ جامعه در امنیت و نظم است. اگر هر یک از طرفین مثلاً در عقود معین موازین مقرر و یا موارد مشروع توافق شده را رعایت نکردند، ذینفع می تواند از طریق مراجع قضایی طرف را وادار به رعایت و اجرای مورد توافق نماید و جبران خسارت وارده را هم بخواند. در یک جامعه منظم حقوق افراد محفوظ و مورد رعایت می باشد و نیازی هم به مراجعه به دستگاه قضایی نیست. افراد، حقوق، وظایف و تعالیف خود را کاملاً می دانند و در مقام تجاوز به حقوق دیگران نیستند. در اختلافات استفاده از رجوع قیاسی رواج ندارد. مراجعه برای رفع اشتباه در حکم و یا موضوع است و پس از وقوف به آن از طرفین برطرف می شود. از آنجاییکه در اعمال قاعده پیش بینی ضرر، در نظامهای حقوقی، اختلاف نظر هست و اعمال آن در مسئولیت قراردادی محل قبول ولی در مسئولیت غیر قراردادی اختلاف نظر وجود دارد. لذا در جهت حل این مشکل و به انگیزه واضح نمودن موضوع، مفهوم، قلمرو، مبنا، معیار و اجرای اعمال قاعده را در مسئولیت غیر قراردادی در قالب تحقیق فعلی و طی ۵ فصل ارائه نموده. با ما به اینکه این موضوع جایگاه اصلی خود را در مسئولیت مدنی پیدا نموده و دادگاهها بتوانند استناد به دلایل محکم با وجدانی آسوده اتخاذ تصمیم نمایند.

۲-۱) بررسی موضوع

در حقوق تعهدات، مسئولیت مدنی، عنوانی است برای بیان الزام قانونی جبران ضررهای ناروا، خواه این ضرر از عهد شکنی و نقص پیمان و عهد باشد یا از تخطی از تکلیف عمومی احتیاط و عدم اضرار به غیر. به عبارت دیگر در هر مورد که شخص ناگزیر از جبران خسارت

دیگری باشد، می‌گویند در برابر او مسئولیت مدنی دارد. بر این اساس مسئولیت مدنی دو شاخه مهم دارد: مسئولیت قرار دادی و مسئولیت غیرقراردادی (الزامات خارج از قرار داد). ضرر ناروا که جبران آن موضوع و هدف مسئولیت مدنی است، ضرری است که در مبنای نظری مسئولیت از آن سخن می‌رود و معیار آن منطق بر مبنای نظری مسئولیت است. جبران ضرر ناروا منوط به وجود شرایطی است از جمله این شرایط شرط «قابلیت پیش‌بینی ضرر» می‌باشد که هم در مسئولیت قرار دادی و هم در مسئولیت قهری (الزامات خارج از قرار داد) مورد بحث است. در میان نهادهای حقوقی گوناگون، لزوم پیش‌بینی پذیری زیان در هر دو قسم مسئولیت مورد پذیرش است. در حقوق فرانسه، مسئولیت قرار دادی قلمرو مرسوم قاعده پیش‌بینی ضرر است و اجرای آن در مسئولیت غیرقراردادی تلویحاً و با توسل به مفاهیم مشابه، نظیر مستقیم بودن زیان یا مسلم بودن زیان پذیرفته شده است. در کامن‌لا نیز رویه قضایی و اندیشه‌های حقوقی در هر دو زمینه قاعده پیش‌بینی ضرر را قابل اجرا می‌دانند و در بعضی موارد شرط قابل پیش‌بینی بودن ضرر را پذیرفته‌اند. در حقوق ایران نیز می‌توان نشانه‌هایی از نفوذ این قاعده یافت. نویسندگان قانون مدنی به تصریح آن را اعلام کرده و این قاعده مبنای نگارش برخی از مواد قانونی قرار گرفته است. در قانون تجارت و قانون دریایی و قوانین پراکنده دیگر نیز آثار اجرای قاعده مشهود است. اما مهمترین متنی که در حقوق موضوعه ایران در بردارنده این قاعده می‌باشد قانون مجازات اسلامی است که در ماده ۱۰۰ مدنی از آن در بردارنده قاعده پیش‌بینی ضرر در عرصه مسئولیت غیرقراردادی می‌باشد. می‌توان گفت بر مبنای این قاعده (محدود شدن مسئولیت مدنی به قواعد اخلاقی)، مسئولیت مدنی خواه در حوزه عمومی خود که بر تقصیر استوار است، یا در صورت‌های خاص و استثنایی که محص و مطلق است، ریشه در قواعد اخلاق اجتماعی و مدنی دارد و به مرزهایی که این اخلاق معین می‌کند محدود می‌گردد. یکی از این مرزها محدود شدن مسئولیت به نتایج قابل پیش‌بینی و متنتظر اعمال انسانی متعارف است. و این محدودیت در قاعده «قابلیت پیش‌بینی ضرر در مسئولیت مدنی» جلوه کرده است. و این قاعده را باید نشانه‌ای بر پیوند عمیق حقوق و اخلاق دانست. استثناءهای

اجرای قاعده نیز با این مبنا توجه می‌شوند: مدیونی که به عمد پیمانی می‌شکند یا کسی که عمداً موجب اضرار غیر می‌شود در داوری اخلاقی پاسخگوی تمامی نتایج عمل خود است. یعنی از لحاظ اخلاقی مسئول شمردن چنین شخصی نسبت به نتایج پیش بینی نشده ناعادلانه نیست. همچنین است اگر از تقصیر او دیگری دچار صدمات جسمانی یا روانی گردد. منتها باید به خاطر داشت که قضاوت اخلاقی با معیارهای نوعی صورت می‌پذیرد و ملاک اخلاق اجتماعی یا اخلاق افراد متعارف و متوسط جامعه است که از آن به اخلاق مدنی تعبیر می‌شود نه اخلاق پارسیان و قهرمانان. در خارج از چارچوب روابط قراردادی، با گروه دیگری از الزامات قانونی روبرو هستیم که موضوع و هدف آنها نیز جبران خسارت است. در یک جامعه منظم هرگاه شخصی در اثر فعل یا ترک فعل خود ضرر ناروایی به دیگری وارد آورد، مکلف به جبران است. این الزام نیز «مسئولیت» نام دارد و مباحث مربوط به آن در حقوق تعهدات زیر عنوان «مسئولیت مدنی» مطالعه می‌شود. در حقوق فرانسه «مسئولیت مدنی» اصطلاحی است که علاوه بر این الزامات مسئولیت قراردادی را هم در بر می‌گیرد و کتابهایی که با عنوان مسئولیت مدنی^۱ شناخته شده‌اند، معمولاً هم مشتمل بر مسائل مسئولیت قراردادی هستند و هم مباحث راجع به مسئولیت بر قراردادی (الزامات خارج از قرارداد) را در بر می‌گیرند. این قسم اخیر در حقوق فرانسه «مسئولیت جرمی»^۲ نامیده می‌شود که خود یادگاری از دوران اختلاط مسئولیت مدنی و مسئولیت کیفری است، اختلاطی که امروزه از آن جزئاً باقی نمانده است. در کامن لا مسئولیت مدنی^۳ نیز از حقوق خطاها یا جرائم مدنی^۴ مطالعه می‌شود و مباحث آن از لحاظ دسته بندی آکادمیک، رندی از مسئله مسئولیت قراردادی کاملاً متمایز است. در این نظام حقوق مسئولیت قراردادی با عنوان «نقص قرارداد»^۵ به طور جداگانه و در مجموعه حقوق قراردادها مورد گفتگو و کاوش قرار می‌گیرد. در حقوق ایران، قانون مدنی، مسئولیت قراردادی را در ذیل فصل مربوط به اثر معاملات

^۱. Responsabilite delictuelle

^۲. The law of tort

^۳. Breach of contract

با عنوان «در خسارت حاصله از عدم اجرای تعهدات» آورده است. و مسئولیت مدنی را با نام الزاماتی که بدون قرارداد حاصل می‌شود، به صورت بابی مستقل گشوده و با عنوان «ضمان قهری» به مسائل اختصاصی آن پرداخته است. در سال ۱۳۳۹ نیز قانونی با نام «مسئولیت مدنی» به تصویب رسیده است که عمدتاً مربوط به همان الزامهای بدون قرارداد است. باری، از این توضیحات که پیردازیم، به موضوع و هدف مسئولیت، اعم از قراردادی یا غیر قراردادی، باز می‌گردیم. در مسئولیت مدنی که در معنای عام خود شامل مسئولیت قراردادی هم می‌گردد موضوع علم مطالعه، تعیین زیانهای ناروا است اینکه بگوئیم در مسئولیت برخی از زیانها لازمه زندگی اجتماعی است و بگوئیم زیانها هستند که جبران ناپذیرند و انسان به حکم زندگی جمعی ناگزیر از تحمل آنها است و هیچکس به لزوم جبران آن فتوا نمی‌دهد. برای مثال، فرض کنید عده ای برای احراز نمایندگی مردم یک شهر در مجلس قانونگذاری با یکدیگر به رقابت می‌پردازند و هر یک برای پیروزی بر دیگران متحمل هزینه های قابل توجهی می‌شوند. پس از رأی گیری مطمئناً برخی از این میانندگان می‌روند و آنچه از کیسه دارایی و اعتبار خود هزینه کرده اند به هدر می‌رود. در این باره آیا می‌توان ادعا کرد مردمی که به شکست خوردگان انتخابات رأی نداده اند و موجب تضرر آنان گردیده اند مکلف به جبران ضرر ایشان هستند؟ یا آنکه برگزیدگان مردم که با نامزدهای دیگر به رقابت برخاسته و در این آزمون پیروز شده اند، مسئول زیان بازندگانند؟ پاسخ این پرسشها مسلماً منفی است. بر تعریف مسئولیت مدنی به «قواعد ناظر به جبران ضرر ناشی از فعل یا ترک فعل شخص» ناگزیر موافق می‌شویم که منطقاً مشمول قواعد مسئولیت مدنی نیستند و برای دفع این گونه موارد باید قاعده ای بر تعریف افزود تا محدوده مورد نظر آن روشن گردد، و این قیده مانده ضرر ناروا است. وقتی می‌گوئیم مسئولیت مدنی به معنای قواعد چگونگی جبران زیانهای ناروا است، مراد آن است که ضرری قابل جبران نیست و موضوع مطالعه مسئولیت مدنی قرار نمی‌گیرد، بلکه فقط آن دسته از زیانها در قلمرو قواعد مسئولیت وارد می‌شود که به ناروا بردیگری وارد شده باشد. درباره ضرورت وجود سه قید نخست تقریباً تمامی نظامهای حقوقی مسئولیت مدنی متفق هستند. لیکن لزوم

وجود قید چهارم موضوع اختلاف و گفتگوست: در نظامهای کامن لا و همچنین حقوق فرانسه و نظامهای متأثر از حقوق این کشور، وجود این قید برای ایجاد مسئولیت قراردادی یا جبران خسارت ناشی از پیمان شکنی، لازم است. در یکی از آراء مشهور انگلیسی در این باره چنین گفته شده است: «هنگامی که دوشخص قراردادی می بندند و یکی از ایشان آن را می شکند خسارتی که طرف مقابل به مناسبت این عهد شکنی می تواند مطالبه نماید ناشی از ضرری است که بطور طبیعی و بر حسب جریان متعارف امور از آن نقص عهد به بار آمده است و به گونه ای متعارف هنگام قرارداد در اندیشه طرفین به منزله یکی از نتایج محتمل پیمان شکنی می گذشته است»^۱ ماده ۱۱۵۰ قانون مدنی فرانسه نیز در این زمینه مقرری دارد: «مدیون مسئول جبران خساراتی که در هنگام عقد پیش بینی ننموده، نیست، مشروط بر آنکه عدم اجرای تعهد ناشی از تقصیر عمدی او نباشد». لیکن، هنگامی که سخن بر سر مسئولیت غیر قراردادی، یا مسئولیت مدنی به معنای خاص می رود اختلاف دیدگاهها در نظامهای مختلف آشکار می شود. در حقوق فرانسه و نظامهای مشابه پس روی از قاعده «جبران خسارت زیان دیده» گفته میشود که تمامی زیانهای ناشی از تقصیر که با این اوصاف سه گانه مسلم بودن، مستقیم بودن و جبران نشده بودن هستند باید جبران شوند و هر رباتی که با این سه وصف آراسته شود، حتی در فرضی که وقوع آن غیر قابل پیش بینی بوده باشد، به منزله ضرر واروی جبران ناپذیر تلقی میشود.

اما برعکس در نظام کامن لا، به تبعیت از قاعده «بعد و دوری زیان» ضرر پیش بینی ناپذیر را بدلیل آنکه از خطای خواننده بسیار دور می افتد و پیوند اعتباری ضعیفی با آن از دست می دهد قابل جبران نمی شمارد. در باره ای از نظامهای حقوقی، نظیر حق آلمان، نیز وجود چنین شرایطی برای ضرر جبران ناپذیر در هر دو مسئولیت مورد انکار است و دادگاهها دلیلی برای مقید کردن مسئولیت به این قید نیافته اند. بحث تفصیلی در این باره از دیدگاه حقوق تطبیقی

^۱ عبارت مشهور قاضی آلدerson (alderson) در دعوی Hadley v. Baxendale (1845) نقل از Smith and

در حوصله این مقدمه نمی‌گنجد و در جای خود به آن خواهیم پرداخت. در این مقام مقصود نمایاندن گوشه‌ای از این اختلاف نظری یا عملی است.

۳-۱) سوالات تحقیق

الف) قابلیت پیش‌بینی ضرر در مسئولیت قراردادی و غیرقراردادی چه تفاوت‌هایی باهم دارند؟

ب) اگر شرایط استناد به هر دو مسئولیت فراهم باشد آیا زیان دیده می‌تواند به انتخاب خود یکی را برگزیند؟

۴-۱) سابقه تحقیق

علیرغم اینکه همیشه درباره حق انتخاب زیان دیده در مطالبه خسارت وارده میان حقوقدانان مباحثی مطرح بوده است، اما در منابع حقوق ایران کمتر نوشتاری به این بحث اختصاص یافته و مفصل‌ترین بحث در این زمینه در کتاب «مسئولیت قهری دکتر کاتوزیان مورد اشاره قرار گرفته و رساله‌هایی نیز که در این موضوع نگارش یافته عمدتاً برگرفته از این منبع است. از این رو جا دارد حقوقدانان بنام کشور ما در مباحث مرتبط با قابلیت پیش‌بینی ضرر در مسئولیت غیرقراردادی به لحاظ تردیدهایی که به وجود آمده، اساماء جدیت بیشتری به خرج داده چرا که مسائل مربوط به آن در جهت اعتلاء امر قضا و دانش حقوق کشور ضروری بنظر می‌رسد. لذا در این رابطه با بررسی بعمل آمده و مراجعه به کتابخانه ملی ایران، کتابخانه دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، خانه آری کارشناسی ارشد مرتبط با تحقیق حاضر اطلاعات لازم از آنها جمع‌آوری، و خلاصه‌ای از آن‌ها به دست آمده از آنها بشرح ذیل بیان می‌گردد.

الف- کشاورز، عبدالصمد، ۱۳۸۸، «مسئولیت غیرقراردادی کارفرما در نظام حقوقی ایران»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس، به بررسی ماده ۱۲ قانون مسئولیت مدنی پرداخته و به این نتیجه رسیده که با ملاحظه قانون کار، قانون مسئولیت مدنی و سایر قوانین مربوط به مسئولیت کارفرما، می‌توان گفت امروزه قانونگذار مسئولیت‌های

سنگینی را علیه کارفرمایان برقرار نموده است. با این حال باید اذعان داشت مقررات مزبور از جهت این نیست که کارفرمایان در اعمال خود احتیاط بیشتری بعمل آورند، زیرا در عمل غرامات سنگین نیز موجب احتیاط بیشتر نمی گردد بلکه وضع چنین مسئولیت هایی در مقررات مختلف به دلیل این است که چون احتمال بروز خطرات گوناگون در فعالیت های مختلف وجود دارد، زیان دیدگان حوادث ناشی از کار، بتوانند به آسانی خسارت وارده به خویش را دریافت نمایند. از طرفی از آنجاییکه مسئولیتی که در قانون مسئولیت مدنی پیش بینی گردیده، طبق ماده مبتنی بر تقصیر است یعنی زیان دیده باید تقصیر وارده کننده زیان را ثابت کند اما در همین قانون در ماده ۱۲ آن مسئولیت کارفرما که ناشی از عمل غیر است و چهره حمایتی دارد برای اینکه ضرری چون جبران نماند چهره استثنایی پیدا کرده تقصیر نقش کمتری دارد و با فرض تقصیر برای کارفرما با اثبات آن از دوش خواهان برداشته است.

ب- زارع، سعید، ۱۳۸۸، بررسی تأثیر اقدام زیان دیده در تعیین میزان خسارت ناشی از مسئولیت مدنی، پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس، به این نتیجه رسیده اصل وظیفه کاستن از زیان در هر دو حالت است، یعنی مسئولیت قراردادی و غیر قراردادی اجرا می شود و بطور طبیعی تنها برخسارت قابل مطالبه تأثیری می گذارد. از همین رو اگر ضمانت اجرای در دسترس خواهان، ضمانت اجرای دیگر مانند الزام با اطلاع وجه قرارداد باشد این کوتاهی بر ضمانت اجرای مزبور تأثیر نمی گذارد. با وجود این الزامی که ضمانت اجرای الزام وجود دارد، تنها خساراتی قابل مطالبه است که پیش گیری از آن صورت گرفته به صرف نظر کردن از حق الزام است بنابراین اگر زیان دیده (متعهدله) بتواند ضمن حق الزام اقدامات استفاده از راههای دیگر جلوی زیان را بگیرد و چنین نکند مرتکب تقصیر شده و این زیان که با تلاش معقول قابل پیشگیری بوده، قابل مطالبه نمی باشد به همین جهت در قرارداد بیع، فروشنده که با نقص قرارداد توسط خریدار و عدم تحویل کالا مواجهه شده تکلیفی ندارد تا برای مقابله با خسارت، مبیع را به افراد دیگر بفروشد زیرا این انتظار از او با حق الزام منافات دارد. در عین حال

با توجه به تمکین بودن بیع در حقوق ایران با حق الزام خریدار که علیرغم نقض قرارداد برای او باقی است چنین انتظاری از اواصولاً متعارف است.

ج- تفرشی و آقشهیدی، زمستان ۸۲، «لزوم قابل پیش‌بینی بودن ضرر ناشی از نقض قرارداد در کنوانسیون بیع بین المللی کالا» (مصوب ۱۹۸۰) و حقوق ایران، پژوهش نامه بازرگانی به شماره ۲۹ (علمی، پژوهشی). نتایج بدست آمده از آن این است که در صورت نقض قرارداد خرید و فروش کالا، طرفی که به تعهد خود عمل ننموده ملزم به جبران مجموع زیانهای که طرف دیگر در بر نقض عهد متحمل شده و همچنین منافعی که از آن محروم شده می باشد.

د- کاراندیش، هوشنگ، ۱۳۸۹، «معافیت های قانونی متعهد از مسئولیت مدنی»، پایان نامه کارشناسی ارشد. انشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس، به این نتیجه رسیده که عوامل معافیت متعهد از مسئولیت مدنی با توافق و قرارداد طرفین قبل از ورود ضرر و همچنین عوامل خارجی شامل قوه قاهره و در حکم قوه قاهره نباشند که در نهایت ایشان در این پایان نامه مهمترین عامل معافیت متعهد از مسئولیت مدنی را قوه قاهره دانستند.

۱-۵) فرضیات تحقیق

الف- چنین بنظر می رسد مسئولیت مدنی، خواه در جهره عمومی خود که براندیشه تقصیر استوار است، یا در صورت های خاص و استثنایی که محذور و مطلق است، ریشه در قواعد اخلاق مدنی و اجتماعی دارد.

ب- محدود شدن مسئولیت به نتایج منتظر و پیش بینی پذیر اعمال انسانی متعارف است، این محدودیت در قاعده «قابلیت پیش بینی ضرر در مسئولیت مدنی»، متجلی است. این قاعده را باید نشانه ای بر پیوند عمیق حقوقی و اخلاقی شمرد.

ج- در مسئولیت مدنی، تناسب میان فعل زیانبار و نتایج حاصل از آن شرط است.

۱-۶) اهمیت و ضرورت تحقیق

حقوق مسئولیت مدنی بویژه مسئولیت غیر قراردادی، که یکی از مهمترین و پردامنه ترین شاخه های حقوق است در کشور ما فاقد نظامی به هنجار و مقرراتی سازگار است. در واقع،

وجود قوانین مشتت و گاه متعارض در این خصوص که از آن جمله می توان: مقررات قانون مدنی، قانون مسئولیت مدنی، قانون بیمه اجباری دارندگان وسیله نقلیه موتوری زمینی و ... را نام برد، حقوق مسئولیت مدنی ما را با ابهامات و اشکالات فراوان مواجه ساخته است. حل مشکل و تمهید مقرراتی که متضمن طریقی بایسته در جبران خسارات عارض بر جان و مال افراد باشد، منوط به بازنگری همه قوانین متفرق ناظر به مسئله و بازنویسی متنی مبتنی بر اصول است. بر شک در این راه یکی از اهم اقدامات رفع تنافر میان مقررات قانون مسئولیت مدنی و قانون مدنی است. لذا جهت اصلاح و اعمال تغییرات قانونی، قضایی و برطرف کردن پاره ای از چالشهای موجود، انجام تحقیق حاضر را ضرورت دانستم.

۱-۷) اهداف علمی، تحقیق

تحولات مسئولیت مدنی این احساس را به وجود می آورد که در این نهاد نارسایی های عمیقی وجود دارد که قواعد راجع به آن بایستی خود را با دگرگونی های جامعه و نیازهای نوین جبران خسارت هماهنگ سازد. نخست تحلیلی از وضعیت جبران زیان وارد بر زیان دیده بر مبنای قابلیت پیش بینی ضرردر مسئولیت قراردادی و بررسی اصول این قاعده و جست و جوی مبنا و راهکاری که بتواند نیاز امروز جامعه را برآورده سازد، از جمله هدفهای تحقیق و موجب اهمیت موضوع گردید.

۱-۷-۱) اهداف علمی

الف- بررسی چالشهای موجود در خصوص موضوع

ب- ارائه راهکارهای مناسب برای تدوین قوانین مناسب جامعه امروز

ج- این تحقیق می تواند باعثیت به تلفیق تئوری و کاربردی مورد استفاده محاکم قضایی قرار گیرد.

۱-۷-۲) اهداف کاربردی

الف- دانشگاهها و مراکز علمی

ب- مجلس شورای اسلامی

ج-مراجع قضایی و اجرایی قوه قضاییه

۸-۱) روش تحقیق

روش تحقیق در این کتاب به صورت مرسوم در علوم انسانی و به روش مطالعه کتابخانه‌ای بوده که با تجزیه و تحلیل مطالب موجود و به طریق تحلیلی و توصیفی ضمن یافتن بایسته‌های تحقیق و پاسخگویی به نکات و مسائل مطرح کار نوشتار به اتمام رسیده است.

www.ketab.ir